

Motion till riksdagen

1988/89:Fi39

av Gunnar Björk m.fl. (c)

med anledning av prop. 1988/89:91 om medel för en folk- och bostadsräkning år 1990, m.m.

Den typ av information om samhället och samhällsutveckling som erhålls via folk- och bostadsräkningar är värdefull för samhällsplaneringen inom olika sektorer. Statistiska uppgifter får dock inte tillmätas alltför stor betydelse i planeringsprocessen, eftersom många olika faktorer påverkar utvecklingen – faktorer som inte kan förutses genom statistiska bearbetningar.

Som underlag för samhällsdebatten är det likaledes viktigt att relevanta fakta om den faktiska utvecklingen finns tillgängliga.

Uppgifter från folk- och bostadsräkningar är också viktiga ur forsknings-synpunkt. Inte minst gäller detta yrkesmedicinska och socialmedicinska undersökningar där samband mellan yrken, social ställning och olika sjukdomar kan följas under lång tid för att spåra olika samband.

Insamling av stora mängder uppgifter om enskilda personer som sammanförs i centrala register är dock mycket känsligt ur integritetssynpunkt, varför frågor om säkerhet och sekretess måste ägnas mycket stor uppmärksamhet, liksom det är viktigt att inte fler uppgifter samlas in än vad som är nödvändigt.

Uppgifter i FoB 90

I propositionen föreslås att ett antal uppgifter som inte fanns med i FoB 85 nu skall tas med i FoB 90. Det gäller bl.a. uppgifter om utbildning och arbetad tid. Dessa uppgifter föreslås insamlas i den s.k. enkät delen av FoB-en.

Beträffande uppgifterna om utbildning har tidigare fattats beslut om att inrätta ett särskilt utbildningsregister. Att föredragande statsrådet nu vill samla in dessa uppgifter igen motiveras med att kvaliteten i det nuvarande registret är bristfällig. Detta visar på svagheten i de nuvarande registren men motiverar enligt vår uppfattning inte att dessa uppgifter nu skall samlas in i samband med FoB. Istället bör det särskilda utbildningsregistret förbättras bl.a. så att statistiken över lågutbildade förbättras.

När det gäller uppgifter om arbetad tid anser vi inte att denna information spelar en så viktig roll i samhällsplaneringen att en insamling kan motiveras.

Förslagen om att uppgifter om arbetad tid och utbildning skall samlas in via frågeblanketten bör enligt vår mening avvisas av riksdagen. Detta bör ges regeringen till känna.

Uppgifter ur befintliga register

Mot. 1988/89

Fi39

I propositionen redovisas vilka uppgifter som skall insamlas via en enkät och vilka uppgifter som skall inhämtas från befintliga register.

Beträffande de uppgifter som skall hämtas ur register är det av största vikt att informationen om de uppgifter som är aktuella och ur vilka register de skall hämtas görs tydlig. I samband med FoB 85 var denna information mycket bristfällig. Denna information måste göras fullödlig så att alla berörda blir uppmärksammade på att samhället på detta sätt inhämtar en mängd uppgifter om dem ur olika register. Stor omsorg måste ägnas åt detta vid utformande av informationen inför FoB 90. Detta bör ges regeringen till känna.

Säkerhet, sekretess och integritet

FoB-kommissionen som dels följt FoB 85, dels utrett frågan om framtida folk- och bostadsräkningar, har föreslagit att det samlade FoB-registret skall avidentifieras så snart de statistiska bearbetningarna färdigställts, medan de skilda delregister ur vilka informationen hämtats för sammanställning av registret skall arkiveras.

Vissa remissinstanser, däribland datainspektionen, menar att hela FoB-registret skall bevaras, och att detta skall ske hos riksarkivet.

För vår del delar vi FoB-kommisionens uppfattning. Ur integritets- och säkerhetssynpunkt anser vi det vara bättre att bevara ett antal register med få uppgifter i varje, jämfört med ett mycket stort register med många uppgifter. Vi delar dock datainspektionens uppfattning om att arkiveringen bör ske hos riksarkivet.

Föredragande statsrådet tar inte ställning till frågan utan menar att den får lösas i ett senare sammanhang. Vi har inget att invända mot att avvakta ett slutligt ställningstagande. Enligt vår mening måste denna fråga dock slutligt lösas senast i samband med att den särskilda FoB-lagen för FoB 90 skall fastställas senare i år. Riksdagen bör därför av regeringen begära förslag i frågan i samband med att förslaget till FoB-lag föreläggs riksdagen.

Framtida folk- och bostadsräkningar

Frågan om huruvida framtida folk- och bostadsräkningar skall göras helt registerbaserade eller bygga på en kombination mellan enkät och registeruppgifter vill föredragande statsrådet överväga ytterligare.

För vår del vill vi anföra att administrativa register som finns tillgängliga bör utnyttjas för sammanställning av statistik.

Huruvida ytterligare administrativa register skall införas får provas i särskild ordning. Det måste då enbart vara de administrativa skälen som är avgörande. Däremot kan aldrig statistiska motiv anföras för att införa nya administrativa register.

Med anledning av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vilka uppgifter som skall ingå i FoB 90,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppgifter ur befintliga register,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om säkerhet, sekretess och integritet i FoB 90,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om framtida folk- och bostadsräkningar.

Stockholm den 16 mars 1989

Gunnar Björk (c)

Görel Thurdin (c)

Rolf Kenneryd (c)

Håkan Hansson (c)

Bengt Kindbom (c)

Ivar Franzén (c)

Gunilla André (c)

Martin Olsson (c)

Elving Andersson (c)